

Libris
Colecția
Școala ardeleană de teologie .RO

Respect pentru oameni și cărți

© Pr. Ioan Chirilă

Editura ȘCOALA ARDELEANĂ
Cluj Napoca, str. Mecanicilor nr. 48
Redacția: tel 0364-117.252; 0728.084.801
e-mail: office@scoalaardeleana.cluj.ro,
redactie@scoalaardeleana.cluj.ro
Difuzare: tel/fax 0364-117.246; 0728.084.803
e-mail: difuzare@scoalaardeleana.cluj.ro, esadifuzare@gmail.com
www.scoalaardeleana.cluj.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ISBN 978-606-797-129-3

Imagine coperta I: desen de Mihai Olos

Editor: Vasile George Dâncu

Corectură: Marius Nenciulescu

Tehnoredactare: Drd. Alexandru Salvan

Pr. IOAN CHIRILĂ

SCARA CUVÂNTULUI

Eseuri omiletice

Cuvânt înainte de
CONSTANTIN CUBLEȘAN

Cluj-Napoca, 2017

I.*

Cei care au auzit cuvântul Evangheliei de la Ioan (*Ioan* 19, 6-11; 13-29; 25-30; 31-35) nu au putut să lase în sufletul lor, să reverbereze cuvântul spus cu atâta obstinație, de cei care L-au dus pe Mântuitorul la Caiafa, de cei care L-au dus pe Mântuitorul la Anna, de cei care L-au dus pe Mântuitorul Iisus Hristos la Ponțiu Pilat și care au zis cu toții: *Răstignește-L! Răstignește-L!* (*Ioan* 19, 6). Cred că a reverberat în sufletele noastre, cuvântul acesta pentru că, în momentul în care ne gândim la Mântuitorul Iisus Hristos, ne gândim cu precădere – în tumultul vieții, pe care o trăim –, ne gândim când El este în suferință, când El Se află în încercarea cea mai mare și acest lucru îl săvârșim, din două motive: ori pentru suferința noastră, ori pentru nimicnicia noastră. Când sufletul nostru se cere după Dumnezeu, atunci el se deschide pătimirii Mântuitorului Iisus Hristos și-I cere Acestuia iertare pentru că-L răstignește a doua oară. Dar cred că a reverberat în sufletul nostru cuvântul acesta spus cu obstinație: *Răstignește-L! Răstignește-L!* și pentru că Biserica însăși trăiește zilele acestea, grele, iar Biserica este trupul Mântuitorului Iisus Hristos. Oare nu este veacul nostru chiar o reverberație a acestor cuvinte? Să cugetăm în noi înșine la aceste cuvinte, însă nu într-o

* Predică rostită la *Praznicul Înălțării Sfintei Cruci*, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, 14 septembrie 2009.

solitudine desăvârșită, nu într-o izolare de Trupul mistic al Mântuitorului Iisus Hristos. Să cugetăm la cuvintele acestea, în lumina care strălucește din Crucea Mântuitorului Iisus Hristos.

Din *Epistola întâi către Corinteni*, putem înțelege că și în vremea Sfântului Apostol Pavel, era aidoma zilelor noastre: *Pentru unii cuvântul crucii este nebulie; pentru noi, pentru cei care ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu* (1 *Corinteni* 1, 18). Prin această putere a lui Dumnezeu, Tatăl nostru Cel din Ceruri a făcut de ocară înțelepciunea întregii lumi, spune Sfântul Apostol Pavel (1 *Corinteni* 1, 20). Și iată de ce: pentru că de cele mai multe ori, încercăm să substituim „illogicul” divinității, iar acest lucru ni se descoperă că nu se pliază pe criteriile logicii noastre. Prin urmare, facem această substituie, încercând, să-I impunem lui Dumnezeu criteriile logicii noastre. Așa s-a întâmplat și în vremea Mântuitorului, așa se întâmplă și în zilele noastre. În vremea Mântuitorului, cei de atunci au zis: „Ne-a tot spus că este Fiul lui Dumnezeu. Păi, dacă este Fiul lui Dumnezeu de ce să moară, de ce să nu Se salveze?” Și când era pe Cruce cei care-L ocărau, I-au zis cuvântul acesta: *Dacă ești Tu Fiul lui Dumnezeu – chiar și unul dintre tâlhari zice lucrul acesta – coboară-Te și ia-ne și pe noi cu Tine, coboară-Te de pe cruce!* (Matei 27, 40). De ce? Pentru că în ordinea logicii umane, nu se putea concepe ca Fiul lui Dumnezeu să moară. De ce nu putem ajunge la o asemenea înțelegere, la o asemenea profunzime? Pentru că ieșim din strălucirea luminii Crucii, Mântuitorului Iisus Hristos. Crucea Mântuitorului Iisus Hristos este un izvor de lumină care se împrăstie peste noi toți, ea este deopotrivă, izvorul iubirii celei adevărate, iar logica umană tinde să se substituie înțelesurilor, pe care ni le descoperă Revelația divină, atunci când se găsește în afara iubirii.

Crucea Mântuitorului Iisus Hristos este, deopotrivă un izvor de lumină și un izvor de iubire. De aceea spun: putem să înțelegem cuvintele acestea doar în lumina care strălucește din crucea Mântuitorului Iisus Hristos și în iubirea Lui. Numai cel care se lasă pe sine, cuprins în iubirea Dumnezeirii, știe că nimic nu este de neînving la Dumnezeu pentru că, atunci când Dumnezeirea se revarsă peste noi, este ca un răsărit al puterii celei desăvârșitoare, este ca un răsărit al iubirii celei atotcuprinzătoare, este un răsărit ca și acela al dimineații, care ne face să înțelegem că orice dără de întuneric din lumea aceasta, este menită să se risipească.

Să cugetăm la cuvintele acestea, la ipostazele acestea pe care vi le-am pus la începutul cuvântului în față, în lumina și deopotrivă în iubirea Mântuitorului Iisus Hristos. Altfel, zicem și noi ca mulți din veacul nostru: „De ce să ne închinăm la acest chip cioplit, de ce să ne închinăm la acest lemn?” Dar n-ați citit în Psaltire, de câte ori zice regele David, înainte de venirea Mântuitorului Iisus Hristos: *Nu vă încredeți în cailor voștri; nu vă încredeți în carele voastre; nu vă încredeți în scuturile voastre, în săbiile, în săgețile voastre, ci puneți-vă încrederea în Dumnezeu pentru că El este brațul cel tare care ne apără pe noi* (Psalmul 19, 7). Zice: *Puneți-vă încrederea în El!* Nu, noi nu ne punem încrederea în lemn! Noi ne punem încrederea în Cel Care a făcut ca acest lemn, să fie semnul puterii lui Dumnezeu; noi ne încredem în Cel Care a schimbat sensul existenței de până atunci al acestui lemn; noi ne încredem în Hristos, Lumina lumii și Iubirea cea veșnică a Tatălui revărsată înspre noi, Care a făcut ca acest lemn/semn, să ne pecetluiască pe noi și pe toată făptura, pentru ca toți să înțelegem și să ne îndreptăm spre fericirea cea veșnică, spre Împărăția Tatălui nostru Celui din Ceruri.

Mare este puterea acestui lemn: „Armă puternică împotriva diavolului ne-ai dat nouă crucea Ta, Hristoase Mântuitorul nostru”. Dacă crucea Mântuitorului Iisus Hristos este izvor de lumină, ea ne luminează mintea, ca să ieșim din câmpul substituțiilor forțate, care tind, să fie o perpetuă scuză a nimicniciei noastre în fața lui Dumnezeu. Dacă crucea Mântuitorului Iisus Hristos este izvor de iubire, deopotrivă se spune că ea este izvorul tămăduirii, izvorul desăvârșirii sănătății noastre în Cel Care este însănătoșirea tuturor: în Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Semnul Crucii, pecetluiește făptura și alungă de la fața ei, puterile cele întunecate ale diavolului; semnul Crucii arătat diavolului, face ca în lumea aceasta să se statornicească lumina, să se statornicească iubirea, să se statornicească sănătatea cea desăvârșită. Și atunci, iată de ce purtăm semnul acesta la gâtul nostru: îl purtăm ca o pecete a fapturii noastre, pentru că el este păzitorul nostru, tăria noastră, lumina noastră, el este semnul care ne atenționează că nu trebuie să cugetăm în solitudinea noastră desăvârșită, în egoismul nostru exagerat, ci toate clipele cugetării noastre trebuie să le așezăm prin Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Treimea Cea de o ființă și nedespărțită, în iubirea și strălucirea Acesteia.

Semnul acesta pe care-l purtăm este, însă, și semnul judecății noastre! Să ne gândim la cuvintele scrise de Ponțiu Pilat, deasupra Crucii Mântuitorului: *Iisus Nazarineanul, împăratul iudeilor* (Ioan 19, 19). Deci, dar: Iisus, împăratul meu. Ceea ce zămislește, ceea ce răsare din făptuirea mea, ceea ce răsare din cugetarea mea, ceea ce răsare din trăirea mea și se revarsă în lumea aceasta trebuie să fie potrivit însemnului sau mărturisirii mele: Iisus, împăratul meu. Trebuie să fie întotdeauna ca o roadă, pe care eu doresc s-o aduc, la picioarele Mântuitorului Iisus Hristos. Prin crucea Lui, prin

înălțarea ei în mijlocul creației, toate cele căzute se înalță cu fruntea lor înspre Dumnezeu pentru ca El, Soarele Dreptății, Iubirea cea necuprinsă, Apa cea Vie, care stinge tot focul pătimirii, Atributul Desăvârșirii desăvârșite, să Se reverse peste ele, să le pecetluiească și să le zică lor: „Îndreptați-vă înspre Mine, căci toate fiind zidiri ale mâinilor Mele, toate trebuie să vă odihniți întru iubirea Mea cea veșnică”.

Astăzi, când Bisericii, parcă i se strigă, ca și lui Hristos: „Răstignește-o! Răstignește-o!”, astăzi vreau să spun că trebuie din noi înșine să înălțăm crucea lui Hristos, în acest veac. Să arătăm crucea din rugăciunile noastre, să arătăm crucea din slujirea, pe care noi o îndreptăm față de aproapele nostru, să arătăm crucea din iubirea cu care chiar pe ei, suntem dispuși să-i cuprindem. Crucea este cea care statornicește sensul mergerii autentice a fapturii către Făcătorul ei. Să auzim, deci, că s-a împlinit Înălțarea Crucii Mântuitorului Iisus Hristos din făptuirea, vestirea și trăirea noastră din toate zilele și atunci vom înțelege ceea ce cugetăm, în lumina crucii Mântuitorului Iisus Hristos, atunci vom înțelege ceea ce se scrie atât de frumos în Acatistul Sfintei Crucii: „Să ne îndreptăm toți către lumina cea strălucitoare, către coroana cea păzitoare a cinstitei și de viață Crucii” pentru că ea ne luminează, ea sădește în noi iubire, ea ne tămăduiește și ne dă putere să-I strigăm și noi precum, cu siguranță, I-au strigat împărații de-a lungul vremilor Mântuitorului Iisus Hristos prin crucea pătimirii Sale: „Bucură-te Sfântă Cruce, tămăduitoarea și păzitoarea creștinilor”.

Oare cine poate fi mai fericit, ce chip poate străluci mai cu tărie, ce aripi au tărie și năzuință să se înalțe mai sus, decât cele ale îngerilor; cele care stau neîncetat în jurul tronului slavei lui Dumnezeu, și dacă ascultăm cuvântul Profetului Isaia, Îi aduc neîncetat slavă, cântându-I sfințenia? (*Isaia 6, 1-7*). Când privim, prin intermediul Scripturilor, aceste descoperiri dumnezeiești, putem să vedem și să înțelegem că există o stare, pe care noi nu știm, întotdeauna, să o facem șezătoare inimii noastre: starea de căutare a lui Dumnezeu.

În chipul îngerilor, în slujirea lor, avem arătat sensul autentic al existenței noastre. Ei Îl caută neîncetat pe Dumnezeu, Îl caută pe Cel Care este Făcătorul lor și Făcătorul a toate. Mai mult decât atât: atunci când Îl găsesc sau când sunt chemați de Acesta, niciun cuvânt de împotrivire nu rostesc buzele lor, ci ei merg să îplinească voia Lui; merg să îplinească dorirea Lui cea de bine și mântuitoare. Și noi ar trebui să căutăm mereu, să auzim neîncetat care este voia lui Dumnezeu. Or, această voință a Lui este ca toți oamenii să ajungă la cunoștința adevărului și, ajungând aici, cu toții să se mântuiască. De aceea, când auzim cuvântul acesta în

* Predică rostită la praznicul *Soborului Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil*, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, 8 noiembrie 2010.

străfundurile inimii noastre, să facem ceea ce fac îngerii: să ne conformăm voința noastră cu voința lui Dumnezeu și toate cele pe care le întâlnim și le săvârșim, să poarte întotdeauna semnul voinței, semnul doririi lui Dumnezeu. Atunci când te îndrepti spre cineva care este în necaz și în încercare, când te întorci spre el să-l ajuți, nu-l ajuți doar pe el, te ajuți și pe tine însuși, îi ajuți și pe cei din jurul tău pentru că le dai posibilitatea să vadă ceva din această strălucire a chipului îngerilor; le dai posibilitatea să audă ceva din această slăvire neîncetată a îngerilor, că cel care este ajutat, pomenește și laudă și el, numele lui Dumnezeu. Atunci când săvârșești binele față de celălalt, atunci strălucește mai cu tărie în lume, binele cel veșnic al Treimii Celei mai presus de fire. Și dacă noi nu putem, să-i întoarcem pe cei care rătăcesc în întunericul lumii acesteia, când strălucește în lumea aceasta binele cel veșnic al Dumnezeirii, acesta îi întoarce pe cei mulți. Vedeți în viața sfinților, câți nu s-au întors la Dumnezeu așa: că au auzit un cuvânt al Scripturilor, care i-a trezit sau că au văzut iubirea nestăvilită a martirilor pentru Dumnezeu, pentru Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Toate acestea n-au fost altceva decât – cum zice unul dintre Părinți – „sămânța creștinismului”. Strălucirea binelui, strălucirea adevărului în lumea aceasta, acolo unde suntem noi neputincioși, poate ea să-ntoarcă, poate ea să cheme și să ducă la Dumnezeul adevărului pe cei care rătăcesc în întunericul veacului acestuia.

Ce fericită este starea îngerilor și cât de cuprinsă este făptura lor de slujirea cea adevărată, pe care neîncetat o aduc lui Dumnezeu! Vreau să invoc numai o imagine, pentru ca din ea să învățăm, poate, cum să ne rugăm mai apropiat, mai bineplăcut lui Dumnezeu. În jurul tronului slavei lui Dumnezeu, stau îngerii. Unii susțin tronul, alții zboară spre înălțarea neîncetată a acestuia, alții aduc slavă sfințeniei Lui. Însă, cei care au

multe aripi – *cu două își acopăr picioarele, cu două își acopăr fețele* (Isaia 6, 2) și doar cu celelalte aripi vor să se-nalțe neîncetat și să înalțe tronul acesta al slavei Dumnezeirii peste tot. Dar din aceste acoperiri, din toate aceste stări, ei au tăria și sunt cuprinși de înțelepciunea cea ziditoare și-L preamăresc pe Dumnezeu, zicând: *Sfânt, sfânt, sfânt e Domnul Savaot* (Isaia 6, 3). El este Stăpânul oștirilor, El este conducătorul nostru, Lui trebuie să ne supunem, pe El trebuie să-L urmăm, ca să biruim.

Poate învățăm și noi ceva din starea aceasta a îngerilor astfel încât, atunci când suntem în rugăciune, să ne desprindem picioarele de căile rătăcitoare ale acestei lumi; atunci când ne aflăm în rugăciune, să ne desprindem ochii trupului nostru de dorința de a vedea frumusețile cele trecătoare, de dorința de a-L vedea chiar pe Însuși Dumnezeu. Iar atunci când realizăm aceste desprinderi, înlăuntrul ființei noastre să nu vină alt gând, să nu vină: „Îmi trebuie, Doamne, cine știe ce din lumea asta”, ci să vină cuvântul acesta: „Cât de minunată este sfințenia Ta, Stăpâne! Fă-o să strălucească, fă-o să se-mpărtășească, să se dăruiască, să se semene întru toți, să se dăruiască tuturor”. Atunci când reușim să ne desprindem de aceste două căi, acestea sunt cuvintele care, cu adevărat trebuie să izvorască din inima noastră – și-n susur lin, parcă în șoaptă, să se rostescă către Dumnezeu, Cel Care este atât de iubitor, încât nici măcar cu sunetul pasului Său nu vrea să strivească începutul liniștirii noastre. Poate învățăm de la îngeri lucrul acesta pentru că ei – și v-aș invita, să mergeți și să vedeți în istorioarele cele din viețile sfinților – chiar și atunci când sunt trimiși de Dumnezeu să împlinească o neputință a noastră, ei vin cu sfială. Vin în chip, deși sunt chipuri strălucitoare, vin în chip nevăzut și se așază sau așază cele de trebuință omului, care a cerut de la Dumnezeu,

fără ca el să le vadă. Amintiți-vă de cartea *Tobit*, amintiți-vă de Rafail. L-a păzit și pe fiu de lupta cea necruțătoare cu Asmodeu, dar a scos la lumină și leacul cel tămăduitor al orbirii tatălui. Pe toate le-a făcut, iar când le-a împlinit, a privit Tobie în jurul său și n-a mai văzut nimic. Căci „Tămăduirea lui Dumnezeu” (căci așa se traduce numele de Rafail) se întorsese la Dumnezeu, după ce aici, le plinise toate.

Când Rafail le-a împlinit toate cele de trebuință, el s-a întors la Dumnezeu, s-a întors din nou în corala, care-L preamărește pe Tatăl nostru Cel din Ceruri. Oare de ce nu putem și noi învăța, de ce nu putem și noi înțelege că, atunci pe când le-am împlinit, le-am săvârșit – nu cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale lumii acesteia –, noi avem datoria să reaşezăm frumusețea chipului lumii acesteia? După ce am împlinit cele ale lumii acesteia, de ce oare nu le lăsăm și noi, așa, sfios, înțelept întru liniștire și să ne întoarcem către Tatăl nostru Cel din Ceruri?

Întunericul care vine peste noi este mai ușor atunci când, în străfundurile ființei tale, se sălășluiește cuvântul laudei și preamăririi lui Dumnezeu. Căci atunci, acolo înlăuntrul tău – cum zice Evanghelistul Ioan – acolo, *înlăuntrul făpturii tale începe nu să fie doar izvor de apă vie* (Ioan 4, 14), ci începe să strălucească, începe să răsără lumina vieții, lumina cea pururea fiitoare, care te îmbie neîncetat să te apropii de Cel Care este Soarele Dreptății și Lui să-I zici așa cum ați auzit și în Apostol: *Ce este omul că-ți aduci aminte de el sau fiul omului că-l preamărești pe el?* (Evrei 2, 6). Ce este? Și poate atunci, să auzim cuvântul: „Este chip din chipul Meu. Așa că, omule, privește râvna îngerilor și înțelege dăruirea Fiului Meu ca să poți și tu, aidoma lui Gavriil, să aduci lumii acesteia Buna Vestire”. Iar în chipul lui Mihail să-i aduci noblețea aceea – pentru că el este conducătorul oștirilor –

de a arunca, atunci când vor fi cântărite faptele noastre, sabia sa în taler pentru ca noi, ca dintr-o fâlfăire de aripi, de înger, să ne înălțăm către cele ale lui Dumnezeu și neîncetat Lui să-I strigăm și lumii înspre deșteptare că „Sfânt, sfânt, sfânt este Dumnezeu, conducătorul oștirilor noastre cele spre mântuire”.

III.*

În cuvântul Evangheliei de la Luca (*Luca* 10, 38-42), Mântuitorul rostește cu atâta iubire: *Marto, Marto, te îngrijești de multe. Însă un lucru trebuie* (*Luca* 10, 41-42). Probabil am auzit acest ton al iubirii Sale pentru că noi, neamul nostru, lumea aceasta are trebuință de o asemenea cunoaștere, de o asemenea povățuire spre adevărata cunoaștere, spre cunoașterea despre care vorbește Mântuitorul: *Un singur lucru trebuie* și lucrul acela nu este altul decât cel pe care-l dobânda cu stăruință Maria, cea care stătea la picioarele Lui (*Luca* 10, 39).

Un singur lucru ne trebuiește, dar noi rătăcim zi de zi și ne împrăștiem în lumea aceasta după mulțimea lucrurilor. Vai, cât de bine ne-ar fi nouă dacă am ști și dacă am căuta și în lucrurile acestea după care rătăcim, cuvântul lui Dumnezeu, cuvântul care le-a zidit. Nimic nu apare nou sub soare, fără ca binecuvântarea Treimii Celei de o ființă și nedespărțite să se reverse peste lucrul acela. Și peste orice lucru, peste care se revarsă binecuvântarea lui Dumnezeu, rămâne o pecete pe care, chiar dacă ochii trupului nostru nu o văd, o simte ochiul cel duhovnicesc, o simte ochiul inimii. Deoarece atunci când se apropie de lucrul acela, ceva înlăuntrul inimii

* Predică rostită la praznicul *Intrării în Biserică a Maicii Domnului*, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, 21 noiembrie 2009.